

Główne kierunki zmian polityki gospodarczej Malezji

Malezja jest obecnie jednym z najlepiej rozwiniętych gospodarczo państw, należących do organizacji polityczno-gospodarczej – Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej ASEAN¹. Od połowy lat 70. ubiegłego wieku **impulsem malezyjskiego wzrostu gospodarczego niezmiennie jest eksport**, przede wszystkim produktów elektronicznych i surowców naturalnych oraz **napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych** w sektorach zaawansowanych technologicznie. Zwłaszcza eksport ropy naftowej, skroplonego gazu ziemnego (LNG) oraz oleju palmowego oraz jego pochodnych, od paru dziesięcioleci przynosi Malezji wymierne korzyści, wynikające z systematycznego wzrostu cen paliw i surowców na światowych rynkach. Wymiana towarowa Malezji z zagranicą oscyluje corocznie wokół wartości ok. 250-300 mld USD, przy znacznej i stałej nadwyżce w handlu zagranicznym, co skutkuje wzrostem rezerw walutowych tego kraju (ok. 107 mld USD na koniec 2010 r. i 135 mld USD w listopadzie 2011r.²), będących podstawą finansową do wprowadzania pakietów reform gospodarczych i społecznych.

Szczególne znaczenie dla początkowego rozwoju Malezji miał rozpoczęty w 1971 roku malezyjski program ideologiczno-gospodarczy **Nowa Polityka Ekonomiczna – NEP**, który doprowadził do stopniowej industrializacji Malezji i powstania gospodarki o charakterze rynkowym (*przy zachowaniu dużego stopnia ingerencji państwa i pozostawieniu uprzywilejowanych grup społecznych i zawodowych, a także wysokich subsydiów do cen detalicznych*). Całkowicie nowe, w tym *stricte* proeksportowe, gałęzie przemysłu – elektroniczny, elektrotechniczny, energetyczny, chemiczny, przetwórczy, motoryzacyjny oraz górniczy (bazujący na odkrytych bogatych pokładach ropy naftowej i gazu ziemnego) – spowodowały, że kraj ten osiągał bardzo wysokie i stałe tempo rozwoju, a jego gospodarka weszła w fazę wielosektorową.

Dalsze, pozytywne znaczenie dla rozwoju gospodarczego miało wprowadzenie nowych priorytetów w **IX Narodowym Planie Rozwoju na lata 2006-2010** - rozwoju całkowicie nowych, wysoce zaawansowanych dziedzin naukowo-przemysłowych: biotechnologii, optoelektroniki, fotoniki, nanotechnologii oraz szeroko pojętych zielonych technologii, przy jednoczesnym dążeniu do rozwoju zasobów ludzkich oraz upowszechniania i podnoszenia poziomu edukacji.

Na przestrzeni kilku ostatnich lat gospodarka Malezji rozwijała się stabilnie, przy zachowaniu wysokiego poziomu wzrostu PKB, wynoszącego odpowiednio: 5,0% w 2005 r., 5,9% w 2006 r., 6,3% w 2007 r. i 4,6% w 2008 r. Dopiero w 2009 roku, w wyniku ogólnoświatowego kryzysu, gospodarka tego kraju odnotowała ujemną dynamikę PKB na poziomie (-)1,7% (*spowolnienie było już zauważalne w II-giej połowie 2008 r.*). Było to spowodowane przede wszystkim zmniejszeniem się zamówień importowych z rynków krajów

¹ ASEAN – Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej zostało założone 8 sierpnia 1967 roku w Bangkoku. Aktualnie członkami ASEAN są: Brunei, Filipiny, Indonezja, Kambodża, Laos, Malezja, Myanmar/Birma, Singapur, Tajlandia oraz Wietnam.

² Międzynarodowy Fundusz Walutowy – IMF, Waszyngton, 9 stycznia 2012 r..

wysokorozwiniętych, dotkniętych kryzysem. Spadek dotknął przede wszystkim sektory przemysłowy oraz wydobywczy Malezji. Rząd natychmiast podjął kroki naprawcze i wprowadził działania i reformy antykryzysowe (tzw. Pakiet I i Pakiet II o wartości ponad 22 mld USD), w wyniku których, już w 2010 r. gospodarka Malezji zaczęła ponownie znacząco przyspieszać, stopniowo niwelując skutki kryzysu z roku poprzedniego we wszystkich gałęziach gospodarki narodowej, osiągając o wiele lepsze wyniki niż większość państw Azji Południowo-Wschodniej – dynamika PKB Malezji wyniosła wówczas 7,2%, przy niskich stopach inflacji (1,7%) oraz bezrobocia (3,2%).

Szacuje się, że wzrost PKB w 2011 r. wyniósł ok. 5-5,5%. Oznacza to, że gospodarka malezyjska wróciła do „tradycyjnego” poziomu rozwoju i w latach 2010/2011 odrobiła straty roku 2009. Tym niemniej, niższy niż w roku 2010 r. poziom wzrostu PKB, wynikający z „drugiej fali” kryzysu ogólnoswiatowego (*ocena ekonomistów malezyjskich*), a także zakończenie IX Narodowego Planu Rozwoju przyczyniły się do opracowania szeregu planów dalszych zmian w polityce gospodarczej kraju.

Dodatkowo, opracowano nowy program gospodarczy, tzw. **Nowy Model Ekonomiczny na lata 2010-2020 (NEM)**, zgodnie z którym nadrzędnym celem jest wprowadzenie Malezji, znajdującej się w czołówce krajów rozwijających, **do grupy państw wysokorozwiniętych do roku 2020**³. Ma on zastąpić dotychczasową ideologię rozwoju zawartą w Nowej Polityce Ekonomicznej (NEP). Według założeń *NEM*, aby osiągnąć ten nadrzędny cel, PKB Malezji musiałby wykazywać dynamikę ok. 6,5% rocznie. W roku 2010 PKB Malezji *per capita* wyniósł 8.140 USD (w 2011 roku wskaźnik był planowany na poziomie 9.204 USD), co plasuje ten kraj w grupie państw średnim dochodzie na jednego mieszkańca. Aby osiągnąć w ciągu najbliższych 9 lat zamierzony cel, rząd Malezji deklaruje systematycznie wspierać gałęzie gospodarki, które mają największy potencjał wzrostu (w tym przemysł, wykorzystujący zaawansowane technologie) oraz rodzime innowacyjne rozwiązania techniczne. Malezja podejmuje aktywne wysiłki w celu zmniejszenia zużycia energii, ograniczenia emisji CO₂ oraz zmniejszenia zależności od paliw kopalnych oraz wykorzystania nowych technologii węglowych. W 2010 r. opracowano Nową Politykę Energetyczną, która jest holistyczną mapą drogową wskazującą działania i instrumenty, jakie powinny być zastosowane w różnych sektorach gospodarki w celu osiągnięcia oszczędności w zużyciu energii do 2015 r.

Integralną częścią Nowej Polityki Energetycznej jest rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE), zwiększenie efektywności energetycznej i zielonych technologii. Polityka Malezji w zakresie odnawialnych źródeł energii przewiduje działania na rzecz wzrostu udziału OZE w wytwarzaniu energii elektrycznej, wsparcia dla rozwoju sektora OZE, zapewnienia odpowiednich cen wytwarzania energii z OZE, ochrony środowiska oraz wzrostu świadomości społeczeństwa w zakresie roli i znaczenia OZE. Przewiduje się, że udział OZE w strukturze wytwarzania energii w Malezji zwiększy się do 6% (985 MW) w 2015 r. i do 17% (4,0 GW) w 2030 r. (wobec 1,5%, czyli 219 MW w 2011 r.).

Rozwój zielonych technologii jest jednym z najważniejszych priorytetów Rządu Malezji, który ma przyczynić się do szybszego rozwoju gospodarczego i wzrostu konkurencyjności kraju, przy jednoczesnej redukcji zużycia energii i ochronie środowiska. Rosnąca zamożność Malezji

³ Cel został po raz pierwszy został nakreślony w 1991 roku przez ówczesny rząd Premiera Mohamada Mahahtira w długookresowej strategii Malezji *Vision2020*. Według założeń Narodowej Rady Doradztwa Ekonomicznego Malezji – NEAC (National Economic Advisory Council) w roku 2020 PKB Malezji *per capita* powinien wynosić 15.000 USD, aby wejść do grona krajów wysokorozwiniętych.

powoduje, że zmniejsza się liczba inwestycji zagranicznych w tym kraju, przede wszystkim ze względu na wyższe koszty produkcji i funkcjonowania na rynku. Wdrożenie innowacyjnych i „zielonych” technologii pozwoli Malezji na podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej w segmencie nowych technologii i szeroko pojętej nowoczesności. Oznaczać to będzie przyciągnięcie wysoko zaawansowanych technologicznie inwestorów, rozwój ośrodków badawczych i utrzymanie przewagi technologicznej oraz gospodarczej w regionie, przy stosunkowo małej liczbie mieszkańców (28 mln).

Kwestia priorytetyzacji zielonych technologii została określona już w IX Narodowym Planie Rozwoju, ale dopiero X NPR (2011-2015) nadał jej szczególne znaczenie. Biorąc pod uwagę istniejące ograniczenia we wdrażaniu zielonych technologii w Malezji (*przede wszystkim, ciągle niska świadomość społeczna, niechęć przedsiębiorców do dodatkowych nakładów inwestycyjnych o długim okresie zwrotu, ekstensywny rozwój plantacji roślin przemysłowych*), ich rozpowszechnienie i wdrożenie stanowicie będzie priorytet kolejnych planów rozwoju, aż poza rok 2025. Przygotowana strategia długookresowa zawiera rozwiązania systemowe, zarówno w sferze promocji zastosowania technologii we wszystkich sektorach gospodarki, dążenia do zmiany percepcji społecznej, pozyskania nowych technologii z zagranicy lub poszukiwań naukowych na miejscu, a także wsparcia finansowego na każdym z wymienionych etapów.

W latach 2010 - 2011 powołano w Malezji szereg instytucji, których zdaniem jest promocja, poszukiwania technologii, przygotowywanie rozwiązań prawnych i wdrażanie. Jeszcze w 2010 r. powołano Radę ds. Zielonych Technologii pod przewodnictwem premiera, koordynującą działania na szczeblu ministerstw, agencji, sektora prywatnego i innych uczestników procesu w celu efektywnego wdrażania polityki zielonych technologii. W 2011 r. powstał dodatkowo Komitet ds. zielonych technologii przy gabinecie premiera, który pełni rolę ciała doradczego, ale najważniejszym było utworzenie Malezyjskiej Korporacji ds. Zielonych Technologii (*GreenTech Corporation Malaysia*), posiadającej uprawnienia wykonawcze w zakresie technicznej koordynacji działań oraz wdrażania inicjatyw i programów z zakresu zielonych technologii, w tym możliwość stosowania finansowych instrumentów wsparcia. GreenTech Malaysia jest także odpowiedzialny za organizację imprez wystawienniczych w Malezji, organizację misji gospodarczych z zakresu zielonych technologii za granicę, misji studyjnych oraz konferencji. Działania GreenTech są podporządkowane nadrzędnemu celowi, czyli pozyskaniu technologii i wiedzy (w tym naukowców).

W 2010 r. został powołany instrument finansowania projektów z zakresu zielonych technologii – GTFS.⁴ Od 2010 r. dysponuje on środkami w wysokości 1,5 mld MYR (ok. 500 mln USD) na subsydiowane kredyty dla wytwórców i użytkowników zielonych technologii. Dla producentów maksymalny kredyt w tym systemie wynosi 50 mln MYR (17 mln USD), zaś dla użytkowników – 10 mln MYR (3,3 mln USD). Wsparcie rządowe przy tych kredytach wynosi 2% łącznej stopy procentowej oraz gwarancje rządowe odpowiednio 60% i 40%. Wnioski o kredyty z tego funduszu są rozpatrywane przez Korporację Zielonych Technologii (GreenTech Malaysia). Na dzień 15.07.2011 r. wykorzystano środki w wysokości 207 mln MYR (ok. 70 mln USD).

Opr. A.Dąbkowski

⁴ *Green Technology Financing Scheme*